

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Закарпатський лісотехнічний фаховий коледж
Національного лісотехнічного університету України»

Циклова комісія загальнотехнічних та механічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Закарпатського
лісотехнічного фахового
коледжу

Михайло ЛІПЧЕЙ

« 08 » 2023р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Економіка»

Галузь знань 10 «Природні науки»
Спеціальність 101 «Екологія»
Освітньо-професійна програма «Екологія та охорона навколишнього середовища»

Галузь знань 13 «Механічна інженерія»
Спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»
Освітньо-професійна програма «Експлуатація та ремонт машин і обладнання лісового господарства»

Галузь знань 20 «Аграрні науки і продовольство»
Спеціальність 205 «Лісове господарство»
Освітньо-професійна програма «Лісове господарство»
«Лісозаготівля»
«Деревообробні та меблеві технології»

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

м. Хуст - 2023 рік

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності»
для студентів галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

10 «Природні науки»

13 «Механічна інженерія»

20 «Аграрні науки і продовольство»

спеціальностей: 051 «Економіка»

101 «Екологія»

133 «Галузеве машинобудування»

205 «Лісове господарство»

освітньо-професійних програм:

«Економіка»

«Екологія та охорона навколишнього середовища»

«Експлуатація та ремонт машин і обладнання лісового господарства»

«Лісове господарство»

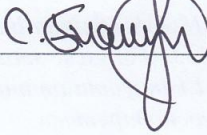
«Лісозаготівля»

«Деревообробні та меблеві технології»

Укладач Ярослав ПАЛЧЕЙ – викладач загальнотехнічних дисциплін, викладач вищої кваліфікаційної категорії

Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії загальнотехнічних та механічних дисциплін

Протокол від «29» серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії Сергій БІЛАНІНЕЦЬ

«29» серпня 2023 р.

Схвалено методичною радою Закарпатського лісотехнічного фахового коледжу

Протокол від «30» 08 2023 р. № 1

Голова методради Юрій МОРОЗ

«30» 08 2023 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» складена відповідно до галузевого стандарту фахової передвищої освіти (ОКХ, ОПП) підготовки фахівця за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра зі спеціальностей 051 «Економіка», 101 «Екологія», 133 «Галузеве машинобудування», 205 «Лісове господарство» освітньо-професійних програм: «Економіка», «Екологія та охорона навколишнього середовища», «Експлуатація та ремонт машин і обладнання лісового господарства», «Лісове господарство», «Лісозаготівля», «Деревообробні та меблеві технології»

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» є теоретичні основи безпеки життєдіяльності, характеристика природних, техногенних, соціальних та політичних небезпек, а також надзвичайних ситуацій.

Міждисциплінарні зв'язки:

- дисципліни, що забезпечують: «Охорона праці», «Охорона природи»
- дисципліни, що забезпечуються: дисципліни спеціального курсу.

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» складається з одного модуля, який складається з таких змістових модулів:

- змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності;
- змістовий модуль 1.2. Природні і техногенні небезпеки;
- змістовий модуль 1.3. Надзвичайні ситуації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентами компетенцій, знань, вмінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» студенти повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, по якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства; провести моніторинг небезпечних ситуацій та

обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;

- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

а) виробничо-технологічна діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки; обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;

- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;

- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті господарювання з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

б) організаційно-управлінська діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки; знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;

- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

в) проектно-конструкторська діяльність:

- вміння ідентифікувати небезпечні чинники природного і техногенного середовищ та віднайти шляхи відвернення їхньої ура жальної дії, використовуючи ймовірнісні структурно-логічні моделі;

- вміння оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;

- вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

г) педагогічно-консультативна діяльність:

- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій;

- вміння надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях;

д) контрольна-консультативна діяльність:

- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення надзвичайних ситуацій за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу) щодо підвищення його рівня;

- здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії ура жальних факторів.

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятної ризику.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» студенти повинні:

- знати: культуру безпеки і ризику - орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядається як найважливіші пріоритети в житті й діяльності; проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпеки, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

- вміти: оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, безпеки суспільства; провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин, що становить 1,5 кредитів в системі ECTS.

Відповідно до вказаних вище освітньо-професійних програм, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів фахової передвищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища

Спеціальні компетентності:

СК12 Здатність формувати екологічне мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля.

СК14. Здатність до усної і письмової комунікації, державною та іноземною мовами на соціальному і професійному рівнях достатнього для професійного спілкування.

Результати навчання:

РН1. Знати свої права та обов'язки як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН2 Здійснювати пошук інформації з різних джерел для використання у професійній діяльності.

РН3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

РН9 Вирішувати виробничі проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності з технологічних, технічних, правових, екологічних, економічних аспектів залежно від зональних умов.

РН14 Спілкуватись державною та іноземною мовами, у тому числі з професійних питань.

2. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	всього	у тому числі:			всього	у тому числі:		
		лекції	практ. роботи	с.р.с.		лекції	практ. роботи	с.р.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ 1.								
Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.								
Вступ.								
Тема 1.1.1. Теоретичні основи БЖД. Небезпека.	5	4	-	1	5	1	-	4
Тема 1.1.2. БЖД в системі «Людина – життєве середовище».	6	4	-	2	6	1	-	5
Змістовий модуль 1.2. Природні і техногенні небезпеки.								
Тема 1.2.3. БЖД в системі «Людина – природне середовище».	7	4	-	3	7	1	-	6
Тема 1.2.4. БЖД в системі «Людина – виробниче середовище».	7	4	-	3	7	1	-	6
Тема 1.2.5. БЖД в системі «Людина – побутове середовище».	8	4	2	2	8	-	2	6
Змістовий модуль 1.3. Надзвичайні ситуації.								
Тема 1.3.6. БЖД в умовах соціальних і політичних небезпеках.	4	2	-	2	4	-	-	4
Тема 1.3.7. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій.	6	4	-	2	8	2	-	6
МКР №1	2	2	-	-	-	-	-	-
Всього годин по модулю 1:	45	28	2	15	45	6	2	37
Разом з дисципліни:	45	28	2	15	45	6	2	37

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.

Вступ. Предмет, структура, зміст дисципліни «Безпека життєдіяльності». Мета і завдання дисципліни, її основні положення та складові частини. Порядок вивчення дисципліни, зв'язок з іншими предметами спеціального курсу і роль в підготовці фахового молодшого бакалавра лісової галузі.

Тема 1.1.1. Теоретичні основи БЖД. Небезпека.

Основні терміни та визначення безпеки життєдіяльності. Основні законодавчі і нормативно-правові документи з безпеки життєдіяльності. Система державних органів по управлінню і нагляду за безпекою життєдіяльності населення. Визначення поняття небезпеки. Номенклатура і класифікація небезпек. Основні джерела та чинники небезпеки. Прогнозування небезпек та захист від їх дії. Ризик. Види ризику.

Тема 1.1.2. БЖД в системі «Людина – життєве середовище».

Аналізатори людини, їх характеристика. Здоров'я та працездатність людини. Фактори та чинники, які на них впливають. Психологічні властивості людини. Середовище життєдіяльності людини, його характеристика. Необхідні умови життєдіяльності людини, їх фізіологічне та гігієнічне значення. Гранично-допустимий вплив шкідливих факторів на людину. Потреби людини. Біоритми та їх роль в життєдіяльності людини, їх вплив на здоров'я та працездатність людини.

Змістовий модуль 1.2. Природні і техногенні небезпеки.

Тема 1.2.3. БЖД в системі «Людина – природне середовище».

Класифікація небезпек природного походження. Закономірності їх виникнення. Літосферні, гідросферні, атмосферні, космічні та біологічні (біотичні) небезпеки, їх характеристика. Загальні поняття про відносини людини з природою. Основні причини виникнення екологічної кризи. Наслідки забруднення навколишнього середовища.

Тема 1.2.4. БЖД в системі «Людина – виробниче середовище».

Вплив виробничого середовища на здоров'я та працездатність людини. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Загальні закономірності виникнення техногенних небезпек. Виробничий шум та виробнича вібрація, їх нормування. Небезпеки, пов'язані з використанням транспортних засобів. Небезпеки, пов'язані з використанням горючих, легкозаймистих і вибухонебезпечних речовини і матеріалів. Характеристика видів виробничої діяльності людини. Вплив мікроклімату, виробничого освітлення, шуму, вібрації та випромінювання на організм людини. Хімічні речовини, їх шкідлива дія на організм людини.

Гранично-допустима концентрація шкідливих речовин в повітрі, воді та продуктах харчування. Небезпечна дія електричного струму на організм людини. Умови і фактори, що визначають ступінь ураження людини електричним струмом. Іонізуючі, ультрафіолетові, інфрачервоні та лазерні випромінювання та їх дія на організм людини. Статична електрика та електромагнітні поля, їх вплив на організм людини. Небезпеки, пов'язані з експлуатацією та утриманням житла.

Тема 1.2.5. БЖД в системі «Людина – побутове середовище».

Побутовий травматизм, його основні причини. Суїцид. Утоплення. Отруєння: харчові, грибами, медикаментами, отрутохімікатами. Основні правила безпеки в побуті. Побутові предмети та засоби побутової хімії, як джерела небезпеки. Загальні поняття про першу долікарську допомогу. Організація та засоби долікарської допомоги.

Практична робота №1. «Надання першої долікарської допомоги при різних видах травм, отруєннях та опіках».

Змістовий модуль 1.3. Надзвичайні ситуації.

Тема 1.3.6. БЖД в умовах соціальних і політичних небезпеках.

Соціальні небезпеки, які викликані низьким духовним та культурним рівнем. Соціальні небезпеки, які викликані незадовільним матеріальним станом та умовами проживання. Тероризм: характеристика, його види та боротьба з ним. Політичні небезпеки.

Тема 1.3.7. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій.

Визначення поняття «надзвичайна ситуація». Класифікація надзвичайних ситуацій. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Надзвичайна ситуація техногенного характеру. Надзвичайна ситуація природного характеру. Надзвичайна ситуація соціально-політичного характеру. Надзвичайна ситуація воєнного характеру. Організація життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Медичне забезпечення в умовах надзвичайних ситуаціях. Використання захисних споруд та засобів індивідуального захисту. Рівні надзвичайних ситуацій. Роль і задачі цивільної оборони в сучасних умовах. Загальні принципи організації цивільної оборони. Основні завдання цивільної оборони.

Модульна контрольна робота №1

4.Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль здійснюється за кредитно – модульною системою та передбачає виконання однієї модульної контрольної роботи протягом періоду навчання та диференційованого заліку.

Підсумковий семестровий контроль у формі диференційованого заліку передбачає врахування кількості балів за 100-бальною кредитно – модульною системою організації та контролю навчального процесу згідно «Положення про кредитно-модульну систему організації освітнього процесу у ВСП «ЗЛФК НЛТУ України».

5.Засоби діагностики успішності навчання

- Поточного контролю
- Індивідуальної перевірки
- Фронтального опитування
- Тестового контролю
- Модульної контрольної роботи
- Підсумкового контролю знань
- Завдання для складання диференційованого заліку
- Рефератів
- Бесід, диспутів

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела інформації

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с..
2. Безпека життєдіяльності.: Навч. посібник. /За ред.. В.Г. Цапка. – 3-тє вид. – К.: Знання, 2004. – 397 с..
3. Джигирей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності. - Львів.: Афіша, 1999. – 254 с..
4. Заплатинський В.М. Безпека життєдіяльності. – Київ: КДТЕУ, 1999. – 208 с..
5. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини. – К.: Знання, 2002. – 192 с..
6. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності. – Суми: Університетська книга, 2003. – 304 с.
7. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. – Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. – 304 с..

Допоміжні джерела інформації

1. Гайченко В.А., Коваль Г.М. Основи безпеки життєдіяльності людини. – К.: МАУП, 2002. – 232 с.
2. Максимова Н.Ю. Безпека життєдіяльності. Соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії.: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2006. – 328 с..
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона. Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 455с..
4. Цивільна оборона. Навч. посібник. /За ред.. Ф.С. Франчука. – Л.: Афіша, 2000. – 336 с.

Інформаційні ресурси

1. ДСНС [Електронний ресурс] : [вебсайт]. – Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/>. – Дата звернення: 28.08.2023. – Назва з екрана.
2. ІДУНДЦЗ [Електронний ресурс] : [вебсайт]. – Режим доступу: <https://idundcz.dsns.gov.ua/>. – Дата звернення: 28.08.2023. – Назва з екрана.